

Pracovní list

Alois Jirásek:

Lucerna

[In Pohádkové drama, Praha,
Nakladatelství Lidové noviny 1999, s. 263–265]

Výstup 8

KLÁSKOVÁ, PŘEDEŠLÍ, PAK ŽÁN

KLÁSKOVÁ (*vystupuje po schodech, ale ještě ne nahore*): Je tu Hanička?

MLYNÁŘ: Hanička? Jak by tu byla? Co se stalo?

KNĚŽNA (*před se*): To hrabě něco –

KLÁSKOVÁ: Běžela za vámi.

KNĚŽNA: Ah!

MLYNÁŘ (*zaražen*): A já tady –

KLÁSKOVÁ (*vystoupí, zůstane u dveří*):

A když odběhla, přišli pro ni do mlýna.

MLYNÁŘ (*prudce*): Kdo?

KLÁSKOVÁ: Vrchní.

MLYNÁŘ (*obráti se po kněžně*): Slyšíte?

KLÁSKOVÁ (*s úsměškem*): Ale přišli po všem.

Hanička pryč – A tak se otočili, a rovnou na lípu.

KNĚŽNA: Není možná!

MLYNÁŘ: Jak to víte?

KLÁSKOVÁ: Pověděl mi to ten hastrman hastrmanská. Váš hastrman, od vašeho mlejna. Číhal na Haničku na palouku pod starou lipou a tam jsem ho chytila. Chytila, jsem krkavec ženská, krkavec, jak jste mne uctil; ale krkavec užitečný pták. Zoblá jsem hastrmana, zkrotila a hnala před sebou po suchu, jehličím až sem, a byla bych vám ho i přivedla, ale tu jsem vrazila dole na tři krále, smutné dopilkuby, ztratil se jim čtvrtý, primáriuš, učitelský. Jen jsem se s nimi omrkla, vodní panáček se mně vyšklub, a jak ucítil jezero, hned měl větší sílu, vyšklub se a žbluňk do vody.

MLYNÁŘ: Kde je Hanička?

KLÁSKOVÁ: To nevím.

MLYNÁŘ: A co lípa –

KLÁSKOVÁ: Jak jsem řekla, na tu už šli.

MLYNÁŘ (*ku Kněžně*): Slyšíte, paní kněžno?

Ó hanba, hanba, že jste mohla tomu pomáhat, že jste mne sem zavedla a mne tu zdržela. Proto jste mne lákala do města, proto jste slibovala, aby mohli ukrást Haničku, aby mohli dodupat mé právo, lípu porazit, posmívat se jí a nám –

KNĚŽNA: Křivdíte mi, nevěděla jsem o ničem.

MLYNÁŘ: Teď zapíráte, ale běda vašim pomahačům! (*Odkvapí po schodech vpravo.*)

KLÁSKOVÁ (*jež stojíc níže ve schodech vše překvapeně pozorovala, hledí za Mlynářem, pak začne kývat dolů šumařům, ale nesestoupí docela. Tlumeně volá*): Klásku! Zimo!

KNĚŽNA (*s povzdechem*): To klid tajuplné samoty! Můj sen! Ó srdce lidské, neklid jsi. Mír prchá všude, jak se ozve jen tvůj tep. Ta cesta měla být mu zkouškou, trestem, a já sama jsem trestána. Co si o mně myslí! Do čeho mne ti služební horlivci zavedli! Abych byla v nenávisti.

To za ten sen – (*Odejde dveřmi nalevo.*)

ŽÁN (*vezme lucernu a odejde za ní*).

Okruhy analýzy

(dle struktury ústní zkoušky státní maturity z češtiny)

I.

→ zasazení výňatku do kontextu díla

→ téma a motiv

→ časoprostor

→ kompoziční výstavba

→ literární druh a žánr

II.

→ postava

III.

→ jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

→ scénické divadelní prostředky a jejich funkce ve výňatku

IV.

→ kontext autorovy tvorby

→ literární / obecně kulturní kontext